

Benvingut, Mister FEDER

El passat dia 22 de març, en la presentació oficial del II Programa Operatiu de la Comunitat Valenciana, el director general de Política Regional de la Unió Europea, Eneko Landáburu, va fer una enèrgica defensa dels fons estructurals europeus i de la seua idoneïtat per a eliminar a poc a poc les desigualtats que en l'actualitat separen les regions més riques d'Europa de les més pobres.

Per reforçar les seues afirmacions, Landáburu va revelar un detall ben expressiu: el Fons Europeu per al Desenvolupament Regional (FEDER), el principal instrument d'ajuda a les regions menys afavorides, duplica els recursos que va aportar el Pla Marshall a una Europa devastada després de la Segona Guerra Mundial. No cal dir que si Luis G. Berlanga haguera de traslladar a la pantalla l'ambient d'eufòria per l'arribada dels cabals de Brussel·les, el títol hauria de ser *Benvingut, Mr. FEDER*.

Però a diferència del que va ocórrer en aquell poble castellà l'ajuda europea no ha passat de llarg. Un total de 1.307,9 milions d'ecus a 155 pessetes la unitat, és a dir, 202.753 milions de pessetes, aportarà el FEDER a les inversions que es fan al País Valencià compreses en del Programa Operatiu 1994-99. L'aportació europea anual en aquest període de sis anys serà de 33.792 milions de pessetes, encara que la Generalitat, d'acord amb la Comissió Europea, ha previst concentrar bona part de l'esforç d'inversió en els primers anys del període per a fomentar una eixida més ràpida de la recessió econòmica.

Amb tot, el finançament europeu constitueix només el 32,7% de la inversió total del Programa Operatiu, en el qual estan implicades la Generalitat (amb una aportació del 10,59%), l'administració central (5,94%), empreses públiques de l'estat (4,73%) i, sobretot, la iniciativa privada (amb un 46,02% del finançament global).

En total el Programa Operatiu, que s'ha dissenyat expressament per a invertir de forma coherent i sensata les ajudes comunitàries, mobilitzarà inversions per un valor pròxim als 600.000 milions de pessetes (entre 572.000 i 589.000 milions exactament) a un ritme anual de 98.000 milions. Per tant, la importància de les ajudes no consisteix tant en l'import com en la capacitat de generar al seu voltant una riuada d'inversions públiques i privades.

Parlar de tu a tu a Europa. L'objectiu bàsic del pla, que s'ha negociat exhaustivament amb Brussel·les, és obtenir per al País Valencià una taxa de creixement que permeta reduir les distàncies en termes de renda per habitant amb els nivells mitjans de la Comunitat Europea i mantenir alhora un grau elevat de cohesió social.

El president de la Generalitat, Joan Lerma, ha dit del Programa Operatiu: "Volem aprofitar les ajudes al desenvolupa-

ment per a poder estar en condicions de competir i per a poder parlar de tu a tu a tots els països i regions europeus, explicitant també que la nostra capacitat de competir a Europa és una cosa que anem fent al llarg de molts anys i que volem continuar fent.”

En l'acte de presentació del II Programa Operatiu de la Comunitat Valenciana, el president Lerma i el director general de Política Regional de la Unió Europea, Eneko Landáburu, ja van apuntar les diferències respecte a l'anterior Programa Operatiu 1989-93, que estava més centrat en les infraestructures, mentre que l'actual promou el suport a l'economia productiva.

“El nostre marc de referència –va dir Joan Lerma– ha de ser la creació d'ocupació estable i un creixement sostingut per a la nostra economia, que és l'objectiu que aquesta comunitat s'ha fixat en el seu Programa Operatiu.”

Landáburu afirmà: “Aquest programa per a València recull millor que altres la necessitat de privilegiar la inversió productiva, la innovació tecnològica i l'educació, encara que això no vol dir que no hi haja grans capítols per a les infraestructures. Hi ha inversions en infraestructures i es faran dins del Programa Operatiu.”

Per això, entre els cinc objectius estratègics que es marca el pla n'hi ha dos de vitals que destaquen amb llum pròpia. Un és el de fer un ampli esforç educatiu per a elevar el nivell cultural de la població i fomentar una cultura tecnològica, insuficientment desenvolupada fins al moment present en la regió.

L'altre gran objectiu estratègic és desenvolupar polítiques de suport a les activitats productives orientades a elevar el nivell de productivitat de les empreses valencianes, reduint o eliminant la diferència negativa que existeix en determinades activitats industrials respecte als nivells mitjans de productivitat estatals.

La resta dels objectius estratègics no es poden considerar secundaris, perquè apunten a millorar l'aprofitament dels recursos hídrics i el tractament de les aigües residuals, a atenuar els desequilibris econòmics intrarregionals i a mantenir un alt ritme de formació de capital públic per a assolir un nivell adient de dotació d'infraestructures en les àrees de transport, comunicacions i energia.

12.800 empreses beneficiades.

Una cinquena part, aproximadament, de la despesa pública que compet d'executar a la Generalitat dins del Programa Opera-

tiu correspon al desenvolupament del teixit econòmic. Aquest capítol pretén elevar el nivell de productivitat i competitivitat de les empreses valencianes i propiciar un desenvolupament econòmic territorialment equilibrat i sectorialment diversificat.

Moltes d'aquestes actuacions preveuen ajudes a les empreses amb el propòsit de promoure la inversió del sector empresarial en noves activitats, en la modernització de les instal·lacions, l'optimització dels processos de gestió, l'aplicació de noves tecnologies o la cooperació i internacionalització d'empreses.

Es calcula que el nombre d'empreses beneficiades al llarg del període de vigència del Programa Operatiu per aquest tipus d'actuacions arribarà a 12.800, mentre que la inversió empresarial induïda podria situar-se al voltant dels 243.000 milions de pessetes.

Però aquestes no són més que algunes de les accions del total de 53 línies d'actuació que comprèn el programa. 37 han de ser realitzades per la Generalitat valenciana i la resta són competència de l'administració central i d'empreses públiques d'àmbit estatal.

Els profunds desequilibris entre les regions europees, molt superiors en intensitat als que registren altres grans àrees econòmiques de desenvolupament comparable, com ara els Estats Units, han provocat una gran preocupació en la Comissió Europea ja des de la dècada anterior.

Sabedors que la supressió de barreres comercials i la lliure circulació de factors productius no podien influir de manera equitativa en tots els països i que el seu efecte se superposava a una realitat regional ben diferent, els polítics europeus van anar acceptant a poc a poc la idea de cohesió, que va tenir la seua concreció en la Cimera de Maastricht de 1992.

En l'article 130.A del Tractat de la Unió Europea (o Tractat de Maastricht), la Comunitat es proposa reforçar la cohesió econòmica i social partint de “reduir les diferències entre les diverses regions i l'endarreriment de les regions menys afavorides”. “Si els més rics i geogràficament millor situats es beneficiaran més del Mercat Únic que acordem crear entre tots –sembla dir entre línies aquest article–, és de llei que els més pobres i perifèrics reben una ajuda per a intentar incorporar-se al grup capdavanter o, almenys, una compensació”.

Els analistes europeus tenen clar que les regions on predomina una estructura industrial de petita i mitjana empresa amb baix nivell tecnològic, amb deficiències d'infraestructures, baixa dotació de capital humà i localització perifèrica, tenen moltes possibilitats de travessar problemes greus d'ajust. Les empreses d'aquestes regions veuran disputat el seu mercat regional i trobaran fortes dificultats per a penetrar en condicions adequades de preu i qualitat en els mercats de més alt nivell de renda de la CE.

Ben al contrari, les empreses situades en llocs pròxims als eixos centrals d'un gran espai econòmic com el de la CE (Gran Dorsal Europeu) tenen normalment un mercat de mà d'obra altament especialitzada i d'elevada qualificació, motiu pel qual es troben en millors condicions per a adoptar pràctiques innovadores. Així, el llançament de nous productes o serveis en les regions centrals comporta un risc menor que en les regions perifèriques, ja que és més fàcil i més ràpid el contacte amb els consumidors potencials, siguen individus o empreses-clients, que gaudeixen d'un major nivell de riquesa i estan millor disposats a acceptar l'adopció d'innovacions.

La política regional europea té en compte tots aquests factors i els fons estructurals, dotats cada vegada amb major generositat, responen a la filosofia d'enfortir la cohesió. Des de Maastricht, els fons estructurals s'han completat amb el Fons de Cohesió, reservat exclusivament per als quatre països membres més pobres: Grècia, Portugal, Irlanda i Espanya.